

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Стратегії підвищення якості мистецької освіти в контексті змін сучасного соціокультурного простору

Матеріали і тези I Міжнародної науково-практичної
конференції

(Одеса, 13-14 жовтня)

ОДЕСА 2017

УДК : 373.67 : 37.018.46-021.3

Стратегії підвищення якості мистецької освіти в контексті змін сучасного соціокультурного простору. Матеріали і тези I Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса 13-14 жовтня 2017 р.). — Одеса: ПНПУ імені К.Д. Ушинського, 2017. — 91 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського». Протокол № 3 від 26.10.2017 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор — доктор педагогічних наук, професор **О. Є. Реброва**;

Заст. редактора — кандидат педагогічних наук, доцент **З. С. Батюк**.

Пропонована збірка містить матеріали і тези I Міжнародної науково-практичної конференції, що відбувалася на базі факультету музичної та хореографічної освіти. Статті і тези порушують та розкривають найактуальніші проблеми мистецької освіти, що зумовлені сучасними соціокультурними трансформаціями.

©Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського, 2017

Одеса 2017

Зміст

<i>Андрошук Л.М. Формування творчої особистості майбутнього вчителя хореографії в процесі створення танцювальної імпровізації.....</i>	5
<i>Баньковський А. М. Вокально-інструментальні ансамблі як навчальні осередки: історико-краєзнавчий аспект.....</i>	8
<i>Бившева Т.Ф., Булгакова В.А., Овчарова І.А. Національно-патріотичне виховання сучасної молоді засобами музичного мистецтва.....</i>	12
<i>Ван Лу. Організація музично-виконавських конкурсів у формуванні художнього світосприйняття школярів та студентів.....</i>	16
<i>Ван Яцзюнь. Принципи формування комунікативної культури майбутнього вчителя музики у процесі диригентсько-хорового навчання.....</i>	17
<i>Грінченко А.М. Етапи формування музично-виконавського самоконтролю майбутніх учителів музики в процесі фортепіанної підготовки.....</i>	20
<i>Гринчук І. П. До проблеми укладання навчально-виконавського репертуару в класі фортепіано.....</i>	22
<i>Грищенко Т.А. Інноваційні методики формування пізнавальної активності майбутніх музикантів-педагогів у класі фортепіано.....</i>	26
<i>Джафарова О. Мультиплікаційна педагогіка у процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів.....</i>	30
<i>Жень Синь Ян. Формування індивідуально виконавського стиля майбутнього учителя музики.....</i>	34
<i>Клюєва С.Д. Особливості створення художнього образу в хореографічній діяльності.....</i>	35
<i>Козинко Л.Л. Зміст, завдання та специфіка організації науково-дослідної практики магістрів кафедри хореографії.....</i>	38
<i>Куценко С.В. Формування міжкультурної компетентності майбутніх учителів хореографії засобами народно-сценічного танцю</i>	41
<i>Лай Сяоцян. Орієнтація викладання вокальних дисциплін на вироблення у студентів індивідуального стилю вокально-педагогічної діяльності.....</i>	45
<i>Лі Юе. Принципи формування смислових уявлень у науково-методичній спадщині музикантів-піаністів.....</i>	49
<i>Мартиненко О.В. Пошуки інновацій до проведення уроків хореографії в початковій школі.....</i>	51
<i>Мен Сіан. Теоретичні основи осмислення структури художньо-комунікативного досвіду педагога-вокаліста.....</i>	55
<i>Пань Сінюй. Педагогічний потенціал оркестрової музики.....</i>	57

доступу: www.nbuiv.gov.ua/portal/Soc_Gum/OD/2010_2/10OOMZHM.pdf. – Назва з екрану.

4. Шариков Д.І. Сучасна хореографія як феномен художньої культури століття: автореф. дис... канд. пед. н. (26.00.01 – теорія й історія культури) / Д.І. Шариков. – К., 2008. – 19 с.

*Баньковський А. М.
(Тернопільський національний
педагогічний університет ім. В. Гнатюка)*

ВОКАЛЬНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ АНСАМБЛІ ЯК НАВЧАЛЬНІ ОСЕРЕДКИ: ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

Процес фахової підготовки майбутнього вчителя мистецьких дисциплін – багатоаспектне утворення, яке включає, зокрема, і формування досвіду вокально-інструментального музикування (Е. Брилін [1], В. Дряпіка [3], Т. Ланіна [4] та ін.).

Метою статті є спроба розглянути історію становлення студентських вокально-інструментальних ансамблів на прикладі факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка (ТНПУ), окреслити роль їх керівників у розвитку регіональних традицій вокально-інструментального музикування.

Витоки пов'язані із відкриттям у 1981 р. на базі факультету підготовки вчителів початкових класів (ПВПК) тодішнього Тернопільського державного педагогічного інституту ім. Я. Галана (ТДПІ) додаткової спеціалізації «Музика». Важливу роль у започаткуванні мистецьких традицій факультету і вузу відіграв перший завідувач музичним відділенням факультету Ігор Іванович Пронь (1942 р., с. Старе Село Любачівського повіту на Ряшівщині (Польща) – 1984 р., м. Тернопіль) – знаний диригент, композитор, педагог, громадський діяч [5].

Музичну освіту він отримав у Львівському музично-педагогічному училищі, у Львівській державній консерваторії ім. М.В. Лисенка (диригентський факультет) під керівництвом видатних митців С. Людкевича, М. Колесси, А. Кос-Анатольського, Є. Вахняка та інші.

Як педагог і диригент І. Пронь залишив про себе вдячну пам'ять у Бродівському та Кременецькому педагогічних училищах, Шумській музичній школі, Кременецькому РБК, ТДПІ. Як цікавий самодіяльний композитор, він створив ряд творів на слова Д. Павличка, тернопільських авторів І Блажкевич, Б. Демківа, низку обробок народних пісень та аранжувань, симфонічно-хорових творів, творів для хору та оркестру

народних інструментів.

І. Пронь з 1964 р. працював на посаді керівника хору і художньої самодіяльності Кременецького педагогічного інституту, був організатором і душею низки творчих колективів, серед яких: чоловічий вокальний квартет «Кремінь», октет, інші малі форми, фольклорний ансамбль «Гуслярі» при Кременецькому РБК, хор медичних працівників при Кременецькій районній лікарні. Його пам'ятають як талановитого художнього керівника і диригента хору Тернопільської філії Львівської політехніки.

З 1975 р. він став керівником хорової капели педагогічного інституту. Капела та створені ним малі колективи набули високого професійного рівня: так, капела була неодноразовим учасником урочистих мистецьких заходів області, фестивалів художньої самодіяльності республіканського та всесоюзного рівнів. Серед них: «Брестська весна», Всесоюзний фестиваль самодіяльної художньої творчості (диплом I ступеня), Міжнародний фестиваль в Болгарії у 1974 р. (срібна медаль) [5].

Творчий шлях І. Проня було недовгим, однак, він умів зібрати коло творчих однодумців, надихнути прикладом молодих колег. Серед них – Микола Миколайович Шамлі, з яким пов'язуємо започаткування діяльності власне вокально-інструментальних ансамблів на базі ТНПУ ім. В. Гнатюка [6].

Його мистецькі експерименти розпочалися у період навчання у Полтавському музичному училищі, де він керував інструментальними ансамблями естрадного спрямування, у музичному училищі в м. Молодечно (Білорусь), згодом – у Тернопільській обласній філармонії, де він очолив вокально-інструментальний ансамбль «Чумаки» (1960-і рр.), ансамбль «Дністер» (1972–1976 рр.). До складу ансамблю входили відомі на Тернопіллі музиканти – О. Савчук (труба), М. Салук (саксофон), О. Крамар (бас-гітара), О. Шустер (ударні інструменти), М. Шамлі (електроорган), В. Яковенко (соліст) [6]. Крім традиційного для ВІА популярного репертуару М. Шамлі включав твори, які б репрезентували західноукраїнський регіон: аранжування подільського фольклору, твори місцевих композиторів І. Доскалова, Я. Смеречанського, Р. Стратійчука та інших.

У 1976 р. на базі студентського клубу ТДПІ він організував вокальний дівочий ансамбль, далі – студентський вокально-інструментальний ансамбль «Молодість». До його першого складу ввійшли С. Таран (ударні інструменти), І. Гуменюк (бас-гітара), Ю. Туранов (соло-гітара), В. Яструбецький (соло-гітара), Г. Посвятовська (скрипка), Г. Фіцула (скрипка), М. Король (бас-гітара), І. Веремей (соло-гітара), Ю. Мудрик (електроорган), В. Глинський (електроорган), О. Баран (електроорган),

Б. Бобрівець (бас-гітара), О. Сокотович (ударні інструменти), Б. Мурій (соло-гітара, скрипка), О. Савчук (труба), М. Шамлі (електроорган) [6].

За короткий час ВІА заявив про себе як про мистецький колектив із творчим підходом до укладання репертуару, набув популярності у мистецькому середовищі краю. У 1981 р. до ВІА «Молодість» долучилися студенти факультету ПВПК О. Бурміцький (електроорган) та В. Баган (труба), які отримали в ансамблі поштовх і підтримку щодо власних композиторських спроб, їх авторського виконання. Творчу дорогу дав ансамбль і солісткам «Молодості» сестрам Тамарі і Дарії Пономаренко, Т. Бидановій, Н. Ефтоде. У колективі розпочинали свою кар'єру відомі сьогодні співаки О. Пекун, Л. Чермак, І. Яцентий та інші.

Популярності та творчому росту ансамбль завдячував тонкій інтерпретації різнопланового репертуару, що включав твори українських митців («Зачаруй мене» Л. Дутківського, «Стожари» П. Дворського, «Кохати час» В. Семенова, «Тече вода» І. Поклада та ін.), зарубіжних композиторів, зокрема болгарських («Не могу тебя вернуть» З. Захараєва, «Грезы мира» С. Боневича, «Одна любовь» Ленка Іванова та ін.). Візитівкою «Молодості» були й власні твори М. Шамлі «Весільний розмай», «Юності цвіт», «Краю мій вишневий», «Весняні цимбали» та інші. Загалом, включно до 1988 р., для ВІА «Молодість» М. Шамлі написав понад 20 вокально-інструментальних творів, власних пісень на слова українських поетів, місцевих авторів [6].

Приклад М. Шамлі-композитора надихнув і його вихованців. Сьогодні у згадуваного вище В. Багана – понад 30 пісень, у О. Бурміцького (нині заслуженого артиста України, керівника ансамблю пісні і танцю Державної прикордонної служби України) – значний доробок популярних естрадних пісень [2]. Знаковою для творчості О. Бурміцького і її виконавиці – видатної співачки Р. Кириченко, – стала пісня «Кущ осінньої калини» на слова М. Луківа. Чимало пісень О. Бурміцького співають народні артисти України Л. Сандулеса, А. Кудлай, Ф. Мустафаєв, О. Василенко, В. Білоножко, В. Шпортко, Л. Сандуленко, квартет «Гетьман», молоді артисти: заслужені артисти України І. Красовський, Н. Мирвода, С. Дамидюк та ін. Путівку в творче життя О. Бурміцький дав О. Пекун, теж випускниці ТНПУ, нині відомій виконавиці, народній артистці України, телеведучій [2].

Традиції «Молодості» продовжили наступні покоління студентської молоді ТНПУ. Плідну співпрацю з М. Шамлі можемо продемонструвати на прикладі діючих сьогодні колективів «Музики», «Діксиленд» (утворені у 1999 р., керівник – заслужений працівник культури А. Баньковський). Наше особисте знайомство з М. Шамлі розпочалося з 1984 р., коли після закінчення ЛДК імені М.В. Лисенка як артист оркестрової групи

ансамблю танцю «Надзбручанка» Тернопільської обласної філармонії мав можливість виконувати створені ним музичні супроводи.

Продовжуючи мистецькі традиції університету, колектив «Музи́ки» постійно працює над новим репертуаром, новими тематичними концертними програмами. Він відзначений нагородами Міжнародних, Всеукраїнських, регіональних конкурсів та фестивалів, серед них: «Срібні струни» (Тернопіль, 2000), «З народного джерела» (Рівне, 2006), фестиваль фольклорної музики (Дрогобич, 2013) та ін.

Сьогодні в репертуарі колективів «Музи́ки» та «Діксиленд» понад 20 оригінальних власних обробок та аранжувань. Відповідно до специфіки жанру, цікавою є робота з укладання репертуару інструментального ансамблю «Діксиленд», з яким виступають також відомі тернопільські митці, для прикладу – заслужений артист України Б. Репка. Названі колективи ведуть значну концертно-просвітницьку діяльність на Тернопіллі, його учасники свого часу гастролювали в Південній Кореї, Німеччині, Польщі.

Наш досвід переконує, що студентські інструментальні колективи дають можливість творчого пошуку, мистецького росту поколінням тернопільського студентства.

Література:

1. Брилін Б.А. Педагогічні основи музично-творчого розвитку учнів старших класів у сучасних формах дозвілля [Текст] : автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Брилін Борис Андрійович ; Акад. пед. наук України, Ін-т педагогіки. – К., 1998. – 40 с.
2. Бурміцький О. www.vox.com.ua/.../oleksandr-burmitskyi-estrada-treba-filtruvaty-osvitoyu-tradytsiyamy-smakom-i-spravzhnoyu-poeziyeyu.html
3. Дряпіка В.І. Соціально-педагогічні основи формування орієнтацій студентської молоді на цінності музичної культури [Текст] : автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.01 ; 13.00.05 / Дряпіка Володимир Іванович ; АПН України, Ін-т педагогіки, Ін-т проблем виховання. – К., 1997. – 40 с.
4. Ланіна Т. О. int-konf.org/.../1013-lanna-t-o-storichne-formuvannya-zhanru-estrado-vokalniy-ansambl-na-priklad-kolektivv-ukrayini.html
5. Пронь І. https://uk.wikipedia.org/wiki/Пронь_Ігор_Іванович
6. Смоляк О. Микола Миколайович Шамлі. Творчий портрет. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 100 с.